

KVALITETSARBETET

I SAMARBETE MED SPECIALPEDAGOGISKA
SKOLMYNDIGHETEN OCH DERAS STÖDMATERIAL
FÖR FÖRSKOLOR

HT 2018 & VT 2019

Bakgrund och behovsanalys

Änglagårds förskola i Växjö består av sex åldershomogena avdelningar med barn i åldrarna 1-5 år. Vi arbetar utifrån följande styrdokument, *Förskolans läroplan, Lpfö 98 reviderad 2016, Skollagen, Fn:S Barnkonvention och handboken STOPP min kropp (Rädda barnen)*. Vi har uppmärksammat att lärmiljön på förskolan behöver ses över för att öka tillgängligheten för alla barn och deras behov. Då vi saknar en specialpedagog att tillgå i arbetet med att förändra miljön och göra den mer tillgänglig för alla barn oavsett behov av specialanpassningar har vi vänt oss till Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Detta efter omfattande arbete med att försöka hitta specialanpassningar för barn/barngrupper. Vi vill att dessa anpassningar och förebyggande åtgärden ska finnas där från början för att förskolan ska bli mer tillgänglig för alla barn. Förskolans avdelningar har en begränsad yta som behöver utnyttjas och anpassas på bästa sätt. Förskolan har en lägre andel pedagogiskt utbildad personal och av den anledningen har vi valt ett nära samarbete med SPSM och deras stödmaterial för förskolan för att ge personalen kontinuerligt stöd under tiden som vi ägnar oss åt detta utvecklingsarbetet. Fokusområdena kommer att vara trygga relationer, leken och kommunikation.

Förskolans utvecklingsbehov samt barnens individuella utveckling dokumenteras och följs upp med hjälp av materialet Alla är med. Fjölårets analys visade att vi behöver förbättra vårt arbetssätt med att skapa förutsättningar för barnen att utveckla sin turtagningsförmåga och förmåga att delta i regellekar. Då alla våra barn har svenska som andraspråk ställer det stora krav på hur vi arbetar för att utveckla barnens språkliga förmåga. Stödmaterial för förskolan är därför ett bra sätt för att arbeta mot att utveckla förskolan inom dessa områden.

Övergripande syfte och mål

Med hjälp av SPSM och deras stödmaterial för förskolan ska vi ta fram en plan för vilka insatser verksamheten behöver för att få till ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Genom att all personal ges möjligheten att utveckla sina kunskaper om verksamhetens behov, samt vilka behov barnen har, ska vi utveckla förskolans lärmiljöer och göra dem mer tillgängliga för alla barn. Stödmaterial utgår från tre fokusområden; trygga relationer, lek och kommunikation.

Grovplanering

Personalen från SPSM har under vårterminen 2018 tagit del av vårt behov av kompetensutveckling genom besök på förskolan och samtal med alla avdelningarna. Utifrån detta har de tagit fram ett skraddarsytt fortbildningspaket för vår verksamhet utifrån vårt

uttalade behov och befintlig kunskap bland personalen. Varje termin har vi 4 träffar i SPSM:s lokaler. En representant från varje avdelning (Rasha, Liridona, Mirvete, Fatima, Gabriella och Ardita) deltar på dessa möten tillsammans med bitr. förskolechef. Under dessa möten tar vi del av föreläsningar och filmer för att få nya kunskaper, göra nulägesanalyser, planeringar, reflektioner och uppföljningar med stöd av SPSM. Efter varje tillfällen tar vi med oss uppgifter tillbaka till verksamheten som vi ska titta på och genomföra. Alexandra ansvarar för att planera arbetet stegvis och representanterna från varje avdelning ansvarar för att arbetet blir gjort på avdelningen. Detta dokument ska ses som ett levande dokument som vi reviderar och utökar innehållet allteftersom utvecklingsarbetet utifrån de tre fokusområdena pågår.

Förväntade resultat

- Förväntade resultat - personalen: ökad kunskap om hur förskolans miljö och verksamhet kan utformas för att öka tillgängligheten för alla barn samt att kunskapen förankras i varje anställd på ett sådant sätt som möjliggör att kunskapen implementeras i verksamheten. Personalen ska även få fördjupade kunskaper kring lek och språk för att utveckla förskolans tidigare identifierade utvecklingsområden.
- Förväntade resultat - organisation: ökad samarbetsförmåga bland personalen. Ökad tillgänglighet för alla barn utifrån planerade insatser för att förändra miljön till det bättre.
- Förväntade resultat - barn: skapa en miljö som ökar varje enskilt barns trygghet och därmed möjlighet att leka, kommunicera, lära och utvecklas.

Fokusområde 1 - Trygga relationer (v 36-41)

Nulägesbeskrivning kring Trygga relationer

Varje avdelning har fått diskutera nuläget på den enskilda avdelningen och gjort en egen nulägesanalys samt egna målformuleringar.

- Våra trygga relationer på förskolan behöver förstärkas i samband med inskolningar. Generellt upplever vi att det är en utmaning att få vårdnadshavare helt involverade i hela processen.
- Vi ska arbeta kring att förstärka barnens respekt för orden nej och stopp! Vi har nyligen uppmärksammat ett problem i barngruppen där några barn har svårt att acceptera kompisar som säger "nej jag vill inte". I och med detta tror vi att relationerna dem emellan kommer att stärkas ytterligare.
- strukturera upp oss med fasta och lösa pedagoger på förmiddagen vid lämningar. Även under dagen för att inte stirra runt och vilja fixa allt. Detta skapar irritation hos kollegor att man inte är strukturerade.
- Fundera på hur vi kan samtala med föräldrarna vid lämning för att minska deras oro. Anknytningsteorin!

- Förmedla anknytningsteorin naturligt i dialoger med föräldrar för att minska deras oro, samt öka deras förståelse för inskolningens betydelse och deras roll i det hela.
- Vi behöver stå på oss mer mot föräldrar som vill ta avsked snabbt eller smita iväg när barnen inte ser.
- Vi skickar hem en inskolningsplan till föräldrarna och hoppas att de tar del av den.
- Jobba mer aktivt med att förmedla förskolans uppdrag, vikten av inskolning och anknytningsteorin för föräldrarna för att få med sig dem hela vägen. Att de tar sitt ansvar som trygghetsperson i inskolningsprocessen - att de är närvarande föräldrar på alla sätt och vis.
- tydliga strukturer för barn som har svårt med överlämningen. Tillsammans med barnet och VH gör vi en skriftlig "ritual" eller rutin så det ser likadant ut varje dag och utvärderar sen om det ger effekt. Vid behov ger vi VH en skriftlig planering/överenskommelse om hur rutinen ska se ut.
- Försäkra oss om att föräldrar förstår deras roll under inskolningen.
- struktur över samarbetet och samspelet bland personalen.
- Struktur på avdelningen så barnen vet vad som väntar och när övergångarna ska ske.

Arbetsätt, syfte och målformuleringar för verksamheten

(1) Se över informationen som skickas hem till vårdnadshavare i samband med erbjudande om plats. Se över hur informationen i inskolningsplanen är formulerad. Förtydliga vårdnadshavares roll i inskolningsprocessen samt förse dem med information om anknytningsteorin.

- Syfte: förstärka vårdnadshavares förståelse och kunskap kring deras roll i inskolningsprocessen.
- Mål: Öka vårdnadshavarnas förkunskaper kring inskolningsprocessen och anknytningsteorin.
- Arbetsätt: Alexandra reviderar alla dokument och personalen tar del av dem när de är färdiga.

(2) Anordna en dag då alla nya vårdnadshavare och barn bjuds in till förskolan och där kan vi prata om inskolningsplanen vi har samt förtydliga viktiga detaljer kring inskolningen. Vi tar fram en liten bok till barnen med bilder från verksamheten som de får med sig hem och som de tillsammans med sina vårdnadshavare kan bläddra igenom och samtala kring inför kommande placering.

- Syfte: Att ge vårdnadshavare möjlighet att diskutera inskolningsdetaljer innan själva inskolningen börjar, samt att ge barn möjlighet att komma och se verksamheten för att ge dem en förförståelse inför vad som väntar som de sen kan ta in i egen takt.
- Mål: Vi strävar efter att få vårdnadshavare som är mer trygga i sin roll vid inskolningen och att barnen ska ges en större förförståelse av vad som väntar i samband med inskolningen.

- Arbetsätt: Vi tar fram en introduktionsbok för barnen som de får i samband med deras första besök. Vi bjuder in vårdnadshavare och barn till ett besök innan inskolningen börjar.

(3) Personalen måste våga ställa mer krav på vårdnadshavare i samband med inskolningen för att de och barnen ska få bästa möjliga inskolningsupplevelse, samt kunna hänvisa till inskolningsplanen, styrdokumentet och anknytningsteorin för att stärka deras professionella roll.

- Syfte: Att stärka personalens professionella roll och deras kunskaper kring anknytningsteorin.
- Mål: Att all personal ska känna sig trygg i sin professionella roll och kunna bemöta vårdnadshavare på ett professionellt sätt samt föra en professionell dialog med dem angående inskolningsprocessen utifrån gällande styrdokument och aktuell forskning.
- Arbetsätt: all personal ska vara insatt i verksamhetens styrdokument, både lokala och nationella, samt aktuell forskning. Innehållet i dialoger med vårdnadshavare ska grunda sig i dessa styrdokument.

(4) Jobba aktivt med barngruppen för att stärka deras förmåga att säga ifrån samt att lyssna och respektera den som säger ifrån/stopp!

- Syfte: Förstärka barnens trygghet och förmåga att säga ifrån när något inte känns bra.
- Mål: Att alla barn och vuxna på förskolan ges verktyg för att kunna säga ifrån på ett tydligt sätt när något inte känns bra, samt att alla barn och vuxna förstår vikten av att respektera andra som säger ifrån när något inte känns bra.
- Arbetsätt: Personalen ska aktivt jobba med att implementera Likabehandlingsplanen och handboken STOPP min kropp i den dagliga verksamheten genom att ta fram metoder och arbetsätt för att förankra värdegrunden i barngruppen och på avdelningen.

(5) Strukturera upp det dagliga arbetet och samspelet på avdelningarna genom att ha "fasta" och "lösa" pedagoger, samt att ta fram tydliga och skriftliga rutiner som gäller på varje enskild avdelning som alla kan förstå och arbeta utifrån.

- Syfte: Förbättra samspelet och samarbetet på avdelningen mellan personalen.
- Mål: All personal ska vara väl insatt i ens arbetsuppgifter och ansvarsområden under dagen.
- Arbetsätt: Personalen gör egna scheman att följa.

Utvärdering av insatser kring Trygga relationer

Delutvärdering sker i december. Utvärdering sker i juni. Personalen ansvarar för att sammanställa en utvärdering med hjälp av:

- Inskolningssamtal med alla nya föräldrar (sammanställning av deras synpunkter)

- Observationer på varje enskild avdelning (före och efter planerade insatser)
- Utvärdering med barnen (barnen får svara på några frågor om trygghet och trivsel)
- reflektioner från varje arbetslag

Utvärdering december 2018: Frågorna som vi samtalar kring vid ett inskolningssamtal handlar om hur första kontakten med förskolan upplevdes, vilka tankar och känslor som uppstod i samband med inskolningen, om föräldrar känner sig trygga med att lämna barnen samt hur de anser att barnets trygghet ser ut. De får även svara på hur de anser att lämningar och hämtningar fungerar samt om de är nöjda med informationen de får om sitt barn. Alla föräldrar har lämnat positiva svar på alla frågor. Inför nästa inskolningsperiod i augusti kommer vi att titta närmare på målpuppfyllelsen kring inskolningen för att se om vi ser önskat resultat när det gäller föräldrars förståelse för deras viktiga roll i inskolningen (1-2) samt om personalens förmåga att bemöta föräldrar på ett mer professionellt sätt utifrån den nyförvärvade kunskapen utvecklats (3).

Alla avdelningar har sett positiva resultat i barngruppen utifrån målformulering nr 4. De har jobbat aktivt med handboken STOPP min kropp samt Tio små kompisböcker. De yngsta barnen använder ordet STOPP aktivt och även om vi vuxna inte alltid förstår vad som känns fel så vet vi att barnet ändå signalerar att något känns fel och kan då se till så vi är nära barnet just då medan vi försöker ta reda på vad som känns fel. De äldre barnen har också utvecklat sin förmåga att säga ifrån när något känns fel och barnen har utvecklat sin förmåga att respektera andra barns gränser (se även uppföljningen av Likabehandlingsplanen).

Samspelet bland personalen har utvecklats positivt där behovet fanns utifrån förhållningssättet med "fast" och "lös" pedagog. De känner sig nöjda med upplägget och känner sig mindre stressade då arbetet har blivit mer strukturerat.

Planerat arbete under vårterminen 2019

Det kvarstår att genomföra en utvärdering med barnen kring deras trivsel och trygghet.

Fokusområde 2 - Leken (v 42-51)

Nulägesbeskrivning kring Leken

Personalen ansåg att de var bra på att leka med barnen och att observera barnens lek. Efter första föreläsningssfilmen fick många en aha-upplevelse kring hur komplicerad och nyanserad leken faktiskt är. Många ansåg att de "gjort fel" tidigare och såg fram emot att lära sig mer om leken och att använda sig av kunskaperna ute på avdelningarna.

Arbetsätt, syfte och målformuleringar för verksamheten

(1) All personal ska tillägna sig kunskap kring leken för att kunna identifiera vilka lekformer barnen använder sig av och vilka lekstyrkor som barnen har utvecklat för att därefter få en bild av hur barnens vidareutveckling kan stöttas på bästa sätt.

- Syfte: Förse personalen med teoretisk kunskap kring lekens betydelse och hur de ska använda sig av den i praktiken.
- Mål: All personal ska utifrån de teoretiska kunskaperna kring leken kunna observera hur de kan stötta barnens fortsatta utveckling kring leken i verksamheten.
- Arbetsätt: Med hjälp av föreläsningsfilmer om leken och diskussioner kring relevanta begrepp.

(2) All personal ska ha kunskaper om vuxnas roll i leken för att på ett medvetet sätt arbeta för att säkerställa att alla barn ges bästa möjligheten att utveckla sin lekförmåga.

- Syfte: Genom observationer ska all personal bli mer medvetna om deras roll i barnens lek när det gäller material, miljö och att vara närvarande i leken.
- Mål: Personalen ska genom observationer av barnens lek veta vilka rollerna (närgranskaren, rekvisitören/materialförvaltaren och lekledaren) vuxna kan/bör ta i barnens lek samt arbeta på ett mer medvetet sätt med miljön och materialet som barnen har på avdelningen.
- Arbetsätt: Med hjälp av föreläsningsfilmer, teoretiska kunskaper och observationer.

(3) All personal ska tillägna sig teoretiska kunskaper kring hur de kan stötta barn som har svårt att komma in i leken.

- Syfte: Personalen ska förse med kunskap kring hur barn kan stöttas för att komma in i leken.
- Mål: Alla barn ska ges bästa möjliga förutsättningar för att kunna leka och utveckla sina lekförmågor.
- Arbetsätt: Genom föreläsningar, diskussioner och observationer ska personalen kunna ta fram handlingsplaner för barn i behov av extra stöd för att komma in i leken.

Utvärdering av insatser kring leken

Delutvärdering sker i december. Utvärdering sker i juni. Personalen ansvarar för att sammanställa en utvärdering med hjälp av:

- instuderingsfrågor kring leken
- Observationer på varje enskild avdelning och jämföra före och efter planerade insatser.

- Utvärdering med barnen (barnen får svara på några frågor om leken)

Utvärdering december 2019: Många förändringar har gjorts på avdelningarna och dessa förändringar sker oftare än tidigare. Detta för att personalen har en annan förståelse kring hur viktigt det är att miljön passar barnets aktuella lekmönster. "När deras intresse svalnar och vi pedagoger inte lyckas hålla det vid liv måste vi tänka om och göra om miljön". "Vi är mer inlyssnande pedagoger". Personalen anser sig blivit skickligare på att smyga in i leken när det behövs för att ex lösa konflikter utan att leken avbryts för mycket eller för att ge förslag på små justeringar så barnen kan ta sig vidare i leken. Personalen har också börjat använda sig av andra sätt att få in barnen i leken. Tidigare sa de ofta "gå och fråga om du får vara med". Vi vet nu att det är en mindre bra strategi att lära barnen.

Planerat arbete under vårterminen 2019

Vi kommer att önska fortsatt stöd/handledning från SPSM kring hur vi kan stötta barn med särskilda behov och barn som har svårt att komma in i leken. Vi ska planera för sk lekgrupper där vi blandar barn från hela förskolan med syfte att utveckla lekförmågan hos barn i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd.

Fokusområde 3 - Kommunikation (v 51-

Nulägesbeskrivning kring Kommunikation

Förskolan har många barn med svenska som andraspråk och jobbar aktivt med språkutveckling och alternativa och kompletterande sätt för ge barnen medel för att kommunicera. Majoriteten av personalen har gått en Tecken som stöd utbildning men inslagen av tecken som en kompletterande del i kommunikationen minskar på de flesta avdelningar. Det övergripande målet för denna del i vårt kvalitetsarbete är att alla barn ska ges förutsättningar för att tillgodose deras grundläggande behov - att kommunicera. De ska kunna uttrycka tankar, känslor och önskemål i sin vardag med hjälp av olika kommunikationsmedel. Genom tecken och bilder ska deras vardag bli mer begriplig och

Arbetsätt, syfte och målformuleringar för verksamheten

All personal ska tillägna sig kunskap kring kommunikationens betydelse i förskolan.

- Syfte: Förse personalen med teoretisk kunskap kring kommunikationens betydelse och hur det kan implementeras i verksamheten.
- Mål: All personal ska förstå innebörden i utvalda begrepp (professionell, tillsägelser, barns perspektiv, metakommunikation) för att tillämpa dem i det dagliga arbetet.
- Arbetsätt: Med hjälp av föreläsningsfilm om kommunikation och diskussioner kring begreppen.

All personal ska på ett medvetet sätt arbeta för att säkerställa att alla barn får utveckla sina kommunikativa förmågor.

- Syfte: Förse barnen med alternativa och kompletterande kommunikationsmedel (AKK) - tecken och bildstöd så att alla .
- Mål: Alla barn ska kunna kommunicera sina tankar, känslor och önskemål utifrån deras förutsättningar.
- Arbetsätt: Med hjälp av bilder, tecken och språkliga resurser som finns på förskolan. Personalen ska ta del av innehållet i filmerna som SPSM tillhandahåller.

Strukturerar upp och tydliggör för barnen hur dagens aktiviteter och rutiner ser ut med hjälp av bilder, tecken och text som komplement till den verbala kommunikationen. Detta ska alltid vara synligt för barnen på avdelningen. Vardagen ska bli så begriplig och förutsägbar som möjligt för barnen.

- Syfte: Göra vardagen begriplig och förutsägbar för alla barn.
- Mål: Alla barn ska förstå och bli förstådda under deras vistelse på förskolan.
- Arbetsätt: Med hjälp av bilder, tecken och språkliga resurser som finns på förskolan.

Utvärdering av insatser kring kommunikationen

Delutvärdering sker i mars. Utvärdering sker i juni. Personalen ansvarar för att sammanställa en utvärdering med hjälp av:

- Observationer på varje enskild avdelning och jämföra före och efter planerade insatser.

Utvärdering av läsårets kvalitetsutvecklingsarbete